

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

זומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הגאון הקדוש פאר הדור
מרן בעל ה"חזון איש", רבי אברהם ישעיהו
בן רבי שמריהו יוסף קרליץ זצוק"ל נסתלק
ביום ט"ו חשוון (תשי"ד)**

אדם אמיד מחיפה, תיכנן לרכוש מגרש גדול בהדר הכרמל בחיפה. הוא תיכנן לבנות על המגרש, בנוסף לדירה בת ששה חדרים עבורו, גם קומה תחתונה עבור בית כנסת ובית מדרש לתושבי השכונה, ובעיקר היה לו רצון חזק לבנות שם גם מקוה טהרה שתשמש את כל תושבי האיזור.

הוא הביא את התכנית כולה לפני מרן החזון איש, רבינו החזון איש הורה לו להביא לפניו מספר אבנים מהמקום שבו הוא מתכנן לבנות את המקוה. כשהיהודי הביא את האבנים על שולחן רבינו, עיין מרן החזון איש באיזה משניות, ולאחר מכן נתן הסכמתו לביצוע התכנית.

היהודי הזמין מהנדס ידוע מחיפה, ופירט בפניו את כל התכנית, בניית חדרי מגורים, בית הכנסת, בית המדרש, ומקוה. המהנדס רטן במקצת ושאל, למה לא התייעצת עמי לפני שרכשת את המגרש, הלא באדמת אבנים כאלו אין שום אפשרות לחפור בור לצורך המקוה.

היהודי לא התרגש, רק אמר בקול ברור, התייעצתי מראש עם מרן החזון איש, והוא שיעץ לי לקנות את המגרש הזה, ולבצע את התכנית בשלימותו. המהנדס הרים קולו ושאל, איזו אונברסיטה גמר החזון איש, והיכן למד הנדסה וטיב אבנים, והוסיף לשאול בלגלוג קצת, האם אפשר להיפגש עם רבך המלומד? היהודי הבטיחו לעשות ככל יכלתו ולסדר את הביקור.

המהנדס הצטייד בספרים רבים הדנים בענייני בנייה וחפירה שונים, והנה הם מגיעים לביתו של החזון איש. המהנדס קיווה לראות לפניו איש גבה קומה מלוכלך כמהנדס, מה גדולה היתה אכזבתו בראותו איש צנום, עור ועצמות, וספרי קודש שונים מונחים על שולחנו.

הוא ביקש רשות לפתוח בהסבריו מדוע אין שום אפשרות להקים מקוה במקום אבנים אלו, על פי קביעת אונברסיטאות שונות ברחבי העולם. מרן החזון איש במתק לשונו ענה לו בקיצור נמרץ, חכמינו ז"ל ידעו והכירו כל אבן שיח ועשב, אופיו וטיבו. ובתוך כדי דיבורו ניגש לארון הספרים, וציטט למהנדס כי האבנים הללו הנמצאים במגרש, נמסים במים הנחלים לאט לאט מתוך צינור דק, כך שבסופו של דבר תתאפשר בניית המקוה.

בסופו של דבר הבנין והמקווה הוקמו בהצלחה גדולה, לשמחת לבו של היהודי. המהנדס הוכרח להודות בפה מלא, שחז"ל הקדושים וגדולי ישראל, יודעים פי אלף יותר מכל האונברסיטאות השונות, בכח התורה הקדושה, ויצא מזה קידוש ה' גדול.

לאיזה רופא הבטיח הרבי הקדוש מרוז'ין גן עדן

של רבי עקיבא, אנו צריכים לבכות על זה גופא שאין אנו מרגישים כלל שאנו צריכים לבכות.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם קידושין דף פא, כ"ג אייר תשפ"א)

ענוות קדשו של מרן הרבי הקדוש משאץ זצוק"ל

נספר סיפור נפלא על הגמרא בדף היומי שלנו (קידושין פב), "הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי". הרבי הקדוש רבי שלום משאץ לונדון זצוק"ל, היה זהיר מאד במצוות מעשר כספים. בסוף כל שנה היה עושה חשבון מדויק מהכסף שקיבל בשנה זו, והפריש ממנו את המעשר. מנהג מופלא היה לרבי, שגם בשנה שההכנסות היו פחות מההכנסות בשנה הקודמת, לא הפיית מסכום המעשר, אלא גם בשנה זו הפריש כמו הסכום שהפריש בשנה הקודמת.

למשל אם בשנה הקודמת הגיע סכום המעשר למאתיים פונט (£), הפריש גם בשנה זו מאתיים פונט (£), והיה מסביר בענוות קדשו, הרי רק בגלל שהרעותי את מעשי, קפחתי את פרנסתי והיה לי בשנה זו פחות הכנסות, ומה העניים אשמים בזה, הם צריכים לקבל כמו שקיבלו בשנה שעברה.

לרופאים יש רק י"ז ברכות בתפילת שמונה עשרה

נספר סיפור מרטיט על הגמרא בדף היומי שלנו (קידושין פב). "טוב שברופאים לניהנם". כשהרב החסיד רבי ישראל בק ז"ל החליט בדעתו לעלות ולהשתקע בארץ הקודש, הוא הגיע בטרם נסיעתו להיפרד מרבו הקדוש מרוז'ין ז"ע ולקבל ברכת קדשו. בעת הפרידה שאל לרבי, היות שיש לו ידיעה בענייני רפואה, האם יהיה מותר לו להשתמש בה בארץ ישראל בכדי להתפרנס ממנה. שאל אותו הרבי, ולמה אתה מהסס בדבר? ענה החסיד, שהרי אמרו בגמרא "טוב שברופאים לניהנם".

ענה לו מרן הרבי הקדוש מרוז'ין ז"ע, אסביר לך כונת חז"ל בזה, הדנה כשהחולה מגיע לרופא, הרופא בודק אותו ואומר לו קח רפואה פלונית שאני רושם עבורך וייטב לך, הרי הרופא מבטל בזה תוכן ברכת רפואתו שבתפילת שמונה עשרה, שאנו מכריזים שם, שרק הבורא ב"ה הוא הרופא נאמן לחולי ישראל, ונמצא שעל ידי הרופא נשאר רק שבע עשרה ברכות בתפילה, במקום שמונה עשרה.

הוא שדייק חז"ל לומר "טוב" שברופאים, כלומר, רופאים כאלו שמאמינים רק בטר"ב בברכות שבתפילה, והיינו י"ז כמספר ט"ב, וחטרה להם האמונה בברכה ה"ח, ברכת רפואתו, הם ראוים לירש גיהנם. אבל אתה החסיד, שגם בשעה שתרושם רפואה עבור חולה, לא תשכח את תוכן הברכה ה"ח, שרק השם יתברך הוא הרופא האמיתי, מותר לך להתעסק בה, ומקומך שמור לך בגן עדן.

צריכים לבכות על זה גופא שאנו לא בוכים

ראיתי ווארט נפלא מתוק מדבש, מהמגיד מישירים מרן הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצוק"ל. הגמרא בדף היומי שלנו (קידושין פא:), "דתניא, אישה הפרם וה' יסלח לה, במה הכתוב מדבר? באשה שנדרה בנויר ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין ומטמאה למתים".

זהו כונת הפסוק, הגם ש"אישה הפרם", מכל מקום היא נצרכת לסליחה - "וה' יסלח לה", מאחר שלא ידעה שהפר לה בעלה, ומכל מקום שתתה יין.

ומספרת הגמרא, "רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי" - כשרבי עקיבא הגיע לפסוק זה, היה בוכה, "אמר, ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר, על אחת כמה וכמה".

אומר מרן רבי שלום, הנה כשאנחנו לומדים גמרא זו, איננו מרגישים כל התפעלות, וכל שכן שאין אנו באים לידי בכי, ויש להבין מהו ההבדל בינינו לבין רבי עקיבא, שרבי עקיבא בכה ואנו לא. ומביא מרן רבי שלום משל, שעל פי זה נבין שהדברים פשוטים:

למה הדבר דומה, לאחד שאינו שומר תורה ומצוות שהכניס ידו לתוך כיס של חבירו והוציא משם כמה דיגרי זהב וברח. לאחר זמן קצר תפש אותו חבירו, מיד התחיל לבכות לפניו ולבקש סליחה והבטיח שיותר לא יעשה כן, והלה מחל לו ופטרו לשלום. הבן אדם קפץ משמחה, לא די שחבירו לא הזמין משטרה ולא לקחו אותו לבית סוהר, רק חבירו עוד מחל לו והכסף נשאר בפי אמתחתו, פלאי פלאים ממש. ומובן מאליו שטעם שמחתו הוא, מפני שהוא לא מרגיש את עצם העוול שיש במעשה הגניבה, ואינו ירא אלא מן העונש, ומכיון שפטרוהו מהעונש, הוא שמת.

לעומת זה אם אותו סיפור ממש היה קורה חס ושולם לאחד מאיתנו, שתקפו יצרו והתגברה עליו תאוותו וחמדו ממון וחבירו, וגם לו תפסוהו ולבסוף סלחו לו, הרי לא היה שמוח כלל, אדרבה כל ימיו היתה מצלצלת באזניו הקריאה שקראו אחריו "גנב!" "גנב!" למה? כי הוא מכיר את הגנאי שבעצם הגניבה, ולכן הוא מתבייש מעצמו, כלימה מכסה פניו, על כך שנכשל בחטא שפל כזה.

אומר ר' שלום, אותו דבר הוא גם כן אצלנו, כאשר אנו חוטאים לה' יתברך, הגם שהקב"ה ברחמי העצומים מוחל וסולח לנו ופטר אותנו מן העונש, מכל מקום היינו צריכים להצטער ולהתבייש על זה גופא שהגענו לידי כך שאנו צריכים סליחה וכפרה. ומדוע איננו בושים ונכלמים? משום שאיננו מכירים את חומר החטא. מה שאין כן רבי עקיבא שהכיר בחומר החטא, הבין, שאף כשנתבשר האדם שנמחל לו החטא, עדיין יש מקום לבכי ולבושה על זה גופא שהגיע למצב שצריך מחילה.

אמור מעתה, כאשר אנו לומדים גמרא זו ושמעוים את בכייתו

איננו
מכירים
את חומר
החטא

הבוקר בהכנת השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא, בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא בדרש, ואולי זה גם קרוב לפשט. הפסוק בשיר השירים (ב, ז) **אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ**, הרבי הקדוש סינגורן של ישראל מרן הקדושת לוי, מביא בדרוש לשבועות, דברי הרמב"ן (ספר האמונה והבטחון פ"ט) שמסביר פסוק זה, שכשמגיע לאדם התעוררות של יראה ואהבה לבורא ברוך הוא, תיכף ומיד יראה לעשות לה כלי, על ידי עשיית מצוה, נתינת צדקה, או יתיישב מיד ללמוד, כי ההתעוררות שבא לאדם בפתע פתאום, זה אור גדול שנשפע מלמעלה, והנקה בחינת נשמה, וצריכים להשאירו בגוף כדי שיהיה לזה חיזוק. והנה כונת הפסוק אם תעירו וגו', 'חפץ' זה מלשון 'כל', ההתעוררות שבא לאדם צריך תיכף ומיד כלי, חנה עד 'שתחפץ'. ועכשיו לווארט, אנחנו לומדים לשון בדרך היומי (קידושין יא): **ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב. מה כסף דבר חשוב**, אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה (משלי ב, ד), אנשים מוכנים לעשות כל דבר בשביל שיהיה להם כסף, כי ממונו של אדם חביב עליו, הגמרא (סנהדרין קי). אומרת, שממונו של אדם מעמידו על רגליו, אנשים בשביל כסף מוכנים להתאמץ מאד. **אף כלים** - כלשון הקדושת לוי "ראה לעשות לה כלי" - **דבר חשוב**, אדם מתעורר לתת צדקה, תתן את זה עכשיו. בן אדם מתעורר ללמוד את הדין היומי, ילמד עכשיו את הדין היומי, גם אם זה כרוך במאמץ גדול. אני לא יכול לשכוח, כשהתחלתי להגיד שיעור לפני רבות בשנים, זה היה באמצע מסכתא, מהמסכתות הקשות בש"ס, מסכת חולין. למה, כי ידעתי שאם אני לא יקפוץ היום למים, יש מחר אחר זמן, היצר הרע תמיד יש לו אלף סיבות למה לדחות. מורי ורבותי, אסור לזלזל בכלי, אתם רוצים לעשות דבר שבקדושה, תעשו את זה תיכף ומיד, ואז בסיעתא דשמיא זה יהיה קביעא וקיימא, לנצח נצחים ולעולמי עולמים.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מקוזמיר שליט"א

מרן הרבי הקדוש השר שלום מבעלזא זצוק"ל אמר, שבזמן שמחה של צדיקים, נפתחים שערי הישועה והרפואה לכל בית ישראל. אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, על הזכות שזכיתי להשתתף בשמחת השבע ברכות, שערך הוד כבוד קדושת מרן הרבי מקוזמיר שליט"א, לנכדו חביבו, סיני ועוקר הרים, הגאון החתן יעקב יצחק שליט"א, "שמחת בית קוזמיר, ביאלה, קאפיטישניץ, לעלוב בית שמש".

כיבדו אותי לדבר בשמחה, מי אנכי לעמוד ליד זקן אדמו"ר ר' ר' זקן, הסבא הוד כבוד קדושת מרן הרבי מקאפיטישניץ שליט"א ולדבר, מי אנכי לעמוד ליד שלהבת אש הרבי מקוזמיר שליט"א ולדבר, אבל כל מה שאומר לך בעל הבית עשה, שנים אני זוכה להיות מקורב לרבי מקוזמיר שליט"א, הרבי הוא מתנה טובה לכלל ישראל.

חשבתי הבוקר, **זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים**, כשאני נזכר בהעבודה של הרבי לפני ארבעים שנה כשהתבודד עם קונו, אז גם כשנמצאים במצב של **נרדמים**, יש 'והחיה', מקבלים חיות כשנזכרים מהעבודה.

הרבי בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, כשהרבי מדבר תורה, מתפלל לבורא עולם, שר שיר, הוא בעולמות העליונים, און אַז ס'קומט אַ אַיד זיך בַּעֲנֵטְשֵׁן - ואילו כשמגיע יהודי להתברך, או לקבל מהרבי חיזוק, הרבי משפיל את עצמו לכל יהודי שנברא בצלם. אז מה הפלא שהבית הכנסת ברחוב רש"י בבני ברק, הוא תל תלפיות שהכל פונים בו, הרבי מוצא מסילות ללבו של כל יהודי.

כשבאתי לחתונה לאחל לרבי מזל טוב, הרבי מברך אותי ברכות לרוב, ומדבר על רמב"ם ורבינו בחיי, על חיוב ההודיה, להזכיר את החסדים של בורא עולם בזמן הקושי. הרבי לא שוכח לשניה, וגם כלל ישראל לא שוכח, מה היה בחודש תמוז בשנת תש"פ. הרבי שליט"א חיתן נכדה ראשונה בשעה טובה ומוצלחת, החתן החשוב הרב משה רוזנבוים שליט"א, נכדו חביבו של מורי ורבי אביהם של ישראל, מרן הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, ובאמצע המצוה טאנץ הרבי מקוזמיר לא עליכם מתמוטט.

אין צורך להסביר את הצער שהיה באותו זמן, זה היה בתקופת הקורונה, הרבי היה ימים על גבי ימים בבית חולים, זה היה בחינה של "ימים נוראים" בחודש תמוז. מרן הרבי מקוזמיר שליט"א פותח את העיניים בבית חולים, ומה הוא אומר מילה ראשונה, הוא אומר לבני משפחתו "מזמור לתודה!" ואם חשבכם שבגלל שעבר כמה שנים הרבי הפסיק להודות, וחזר לשיגרה, טעות בידיכם, הרבי עוסק בכל עת בכל רגע ובכל שעה בהודיה לבורא עולם. יש לנו ספר מוסר חי, ווי אַז אַיִד דַאָךְ דַאָנְקֵן - אין יהודי צריך להודות.

הרבי שליט"א הודה לי כמה פעמים על הדרשה בשבע ברכות. זכיתי אחרי השמחה להיכנס לקדוש פנימה, עם הספר "מתיקות הדין היומי". הרבי אומר לי בחיך, אני זוכר שבתאלי בירושלים, זה היה אז אוסף דפים, אוסף גליונות, וברוך השם זה נהיה ספר עב כרס חלק א'. הרבי נהנה מהעיציב, זה קלי ואנוהו, הוא מתחיל לקרוא בספר דברי תורה, ומשבח את התוכן של הספר, דרש פשט הלכה וכו' וכו'.

תוך כדי הדברים הרבי מתחיל לספר על רבו, רבי נתן לוברט ז"ל, שמרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל העיד על רבי נתן, שהוא ארון ספרים מהלך, מוסיף לי הרבי על רבו, שהוא היה בחינה שלא פסיק פומיה מגירסיה, והרבי זכה ללמוד אצלו בישיבת טשייבין.

הרבי מעניק לי סכום כסף לספר. לא רציתי לקחת, הבאתי ראייה מהדין היומי במסכת קידושין (ז), שבאדם חשוב, האשה שנותנת כסף לבעל מתקדשת, בהאי הנאה שאדם חשוב לוקח ממנה הכסף, אמרתי לרבי שאני צריך לשלם, אבל הרבי לא וויתר.

לפתע הראש ישיבה החשוב, הראש כולל החשוב באורחות תורה ונחלת משה ועוד ועוד, רבי ברוך דוב דיסקין שליט"א, נכנס לקדוש פנימה אחרי השבע ברכות. הרבי מקבל אותו במאור פנים שאין דומה לו, והרבי מתחיל לפלפל בענין הקלות של פרשת כי תבוא, האם אפשר להגיד שכל העוסק בתורת הקלות כאילו קיבל אותם, וזה הפשט תכלה שנה וקלותיה, הרבי מדבר על שימוש תלמידי חכמים, ועוד ועוד ועוד. הרבי בזמן השבע ברכות בשמחה בתורה, דיבר בהרחבה על 'שמח תשמח' שמהשמחה הזאת יושפע שמחה לכל יהודי.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, שהממלכה יהיה בשלימות, שיהיה לרבי תענוג נחת ושמחה מכל הצאצאים ומכל עמך בית ישראל, בריאות איתנה, רבים צריכים לו, שהרבי ימשיך להשפיע על כלל ישראל רבות בשנים השפעות טובות, ושנזכה שהרבי ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור קידושין דף כג - י"ט אלול תשפ"ג)

מאוצרות הפרשה

לך לך מארצך וכו' (יב, א). היינו שצריך כל אחד לראות, לעשות הליכה לעצמו לכל דבר שבקדושה הנצרך לו, ולא להיות חס ושלוש משועבד לשום דבר שבעולם, רק לשעבד את עצמו להקב"ה, כמו שאמרו חז"ל, אם אין אני לי מי לי. ואל יסמוך עצמו חס ושלוש על חבירו, רק שצריך כל אחד לייגע עצמו בתורה ולא להיות חס ושלוש עומד, רק צריך לילך בכל יום מדרגא לדרגא, ולא יעמוד במדרגה אחת חס ושלוש. וזהו כוונת הכתוב **לך לך מארצך**, היינו מהארציות שלך, אל הארץ אשר ארצך, ואז **ואעשך לגוי גדול**.

בית אהרן פרשת לך לך

נקודה למחשבה: **ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה וגו'** (יב, ז). מה שהלך אברהם אבינו ע"ה למצרים מפני רעבון, רחוק לומר שהלך מפני המאכל שהיה חסר להם, דהלא רבי שמעון בר יוחאי ע"ה מתלמידי תלמידיו, נברא לו הרובץ במערה י"ג שנים. רק מפני עבודתו בקודש בהכנסת אורחים, הלך למקום זול שיוכל להמשיך לנהל נדיבותו. **שפתי צדיק פרשת לך לך**